

СТАНОВИЩЕ

На основание на Заповед РД 38-21/08.01.2019 на Ректора на Софийския университет «Св. Климент Охридски» за включване в състава на научно жури за провеждане на защита на **Петьо Георгиев Вълков** – докторант на самостоятелна подготовка по професионално направление 3.3.»**Политически науки**» (Международни отношения на тема **„Влияние на албанския фактор на територията на Р Македония и неговото отражение върху сигурността и евроатлантическата перспектива на Западните Балкани“** за присъждане на образователна и научна степен “доктор”, както и въз основа на решение на научното жури от 16.01.2019

От **проф. д-р Пламен Иларионов Пантев**, научен ръководител на Петьо Георгиев Вълков и член на научното жури

Петьо Вълков е зачислен със заповед на Ректора на Университета (№ РД20-750/18.05.2017 г.) в Катедра Международно право и международни отношения на Юридическия факултет при Софийския университет «Св. Климент Охридски». Докторантът положи с «отличен» изпита от докторантския минимум по Международни отношения.

През целия период на работа по дисертацията, въпреки огромните натоварвания в Министерството на Външните работи по подготовката и подписването на двустранния договор с Р Македония, изпълняваше стриктно поставените от научния му ръководител задачи съгласно изискванията на Индивидуалния план и годишните Работни планове. Последният – за 25.05.2018 - 25.05.2019 г., изпълни предсрочно, независимо от сериозните ангажименти във връзка с българското председателство на Европейския съвет и подготовката на срещата на високо равнище за Западните Балкани в София. През периода на работа по дисертацията Вълков израсна в дипломатическата йерархия от Първи Секретар в българското Посолство в Скопие в Съветник в Дирекция «Югоизточна Европа» на Министерството на Външните работи и беше определен от българското правителство за Специален Координатор на българската страна в Съвместната мултидисциплинарна експертна комисия по исторически и образователни въпроси между Р България и Р Македония. Вълков владее английски език и сръбски език, а руският и албанският езици са на задоволително равнище.

Петьо Вълков придобива образователна квалификация в няколко направления – военно (като бакалавър и магистър по национална и регионална сигурност в Националния военен университет), икономическо (като следдипломна квалификация в Стопанската академия) и международни отношения (магистър по Международна сигурност в Юридическия факултет на

Софийския университет «Св. Климент Охридски»). Последователните усилия за квалификация с фокус върху балканската проблематика по сигурността естествено го доведоха до докторантурата на самостоятелна подготовка.

Дисертационният труд е с обем 245 стр., съдържа 163 литературни източника на български, македонски, албански, сръбски, английски, руски и немски езици, както и 466 бележки в научния апарат на работата. Изследването разглежда въпроса за влиянието на „албанския фактор“ на територията на Р Македония, взаимодействието му с останалите албански общности на полуострова, в САЩ и Западна Европа, въздействието му върху сигурността на Западните Балкани, Югоизточна Европа като цяло и последиците за българската външна политика и политика за сигурност. Анализите и оценките на автора се развиват в контекста на Теорията на международните отношения, Теорията на външната политика и Изследванията в областта на сигурността.

В своя дисертационен труд Петьо Вълков – представител на новото поколение български изследователи-международници, разкрива от модерни познавателни позиции, отчитайки постиженията на националната и световната наука, цялостната картина на системните взаимодействия на етническите групи в Р Македония, в рамките на Западните Балкани, Югоизточна Европа и с актуалните центрове на сила в съвременните международни отношения. Това той прави с целенасочения поглед на български изследовател, търсещ ориентири на българската външна политика и политика за сигурност.

Изборът на темата е мотивиран от интензивно развиващите се процеси, свързани с албанската общност в региона. **Теза** на дисертационния труд е че „албанският фактор“ оказва директно и косвено влияние върху обществени, политически и други процеси, протичащи в Р Македония. Този фактор има ключова роля в бъдещото демократично развитие на страната и утвърждаването ѝ като мултиетническа държава, както и в интеграционните процеси на държавата и района на Западните Балкани в евро-атлантическите институции. Теза на дисертацията също е, че представителите на албанската общност в Р Македония са основен обект на радикализация от страна на външни ислямистки структури и че на територията на страната се развиват активни процеси на приобщаване на албанците към радикални форми на исляма.

Цел на разработвания труд е да разкрие механизма на оказване на въздействие върху вътрешно и външнополитическите процеси на Р Македония от страна на „албанския фактор“, отчитайки факта че албанците са малцинство. Цел също е разкриването на степента на влияние на този фактор, а също и разкриване на възможността и технологията за радикализация и ескалация на етническото противопоставяне. Важна цел на изследването е разкриване на ролята и влиянието на политическите субекти вътре в Р Македония (обществени, партийни, държавни), на центрoвете на сила ЕС, НАТО, САЩ, Русия и КНР. Докторантът си поставя също и особено полезните за българската външна и регионална политика и политика на сигурност цели да дефинира предвижданията за вероятното развитие на разкритите тенденции и да предложи конкретни препоръки за политическо действие – особено очаквани резултати от всички социални изследвания.

В изпълнение на посочените цели докторантът си поставя ясно дефиниран и адекватен набор от изследователски **задачи**:

- Разглеждане генезиса на проблема „албански фактор“ в исторически план. Общ поглед върху общественно-културното и политическо устройство на Р Македония. Зараждане и развитието на албанския национализъм. Различните му проявления чрез желанието за решаване на албанския национален въпрос и реализирането на платформата „Велика Албания“. Възможността за осъществяване на подобни националистически идеи и вероятни последствия от тях.

- Детайлно разглеждане на проявлението на „албанския фактор“ в Р Македония. Илюстрация на основните проблеми, свързани с албанската общност в разглежданата държава, като се обръща внимание на предпоставките за развитието им от миналото до днес.

- Проследяване и анализ на настроенята в подрастващото поколение, с акцент върху изследването на специфичните взаимовръзки между двата основни етноса (етнически „македонци“ и албанци) в Р Македония по редица чувствителни за страната въпроси на базата на проведени анкети и полуструктурирани дълбочинни интервюта. Изследване на специфичните взаимовръзки.

- Изследване ролята на „албанския фактор“ в интеграционните процеси на Р Македония, в контекста на концепцията за „регионалната общност за сигурност“. Позициите на самите албанци в държавата по този въпрос, съпоставено с отношението на славянското население в нея.

- Оценка на влиянието, което оказват центровете за сила в международните отношения днес - ЕС, НАТО, САЩ, Руската федерация и КНР. Анализ на перспективите за албанския етнос, произтичащи от въздействието на международни фактори като ЕС и НАТО, в контекста на евроатлантическите аспирации на Р Македония.

Докторското изследване е подкрепено и от адекватен **методологичен инструментариум**: системният подход, историческият подход, сравнителният анализ, контент-анализ, използван за изучаване на информацията и интересните за изследването характеристики на съответните социални обекти и явления, както и анкети, интервюта и статистически анализ. Тези методи са нагледно и убедително илюстрирани в труда. Теренните проучвания са особено ценен източник за информация, а за това е помогнала и работата на Вълков като дипломат в българското посолство в Скопие през периода 2014-2017 г., занимаващ се с политическата проблематика на мисията и отношенията с местните неправителствени организации.

В коректното си и издържано в духа на академичната етика научно изследване докторантът прави и подробен преглед на автори и научна литература по въпросите на дисертацията. Става въпрос за български, македонски и други балкански автори, трудове и изследвания от Европа и Северна Америка. Благодарение на задълбоченото изследване на проблематиката, както и на този критичен преглед става възможно и убедително очертаването в хода на изследването и в крайните му изводи на научните приноси на разглеждания труд:

1. Обосноваването на влиянието на “албанския фактор” в теоретичния контекст на концепцията за “етнополитическата мобилизация”.
2. Допълване с многобройни аргументи, свързани с динамиката в развитието на “албанския фактор”, на валидността на концепцията за “балканската регионална общност за сигурност”.
3. Верификация на теорията за политиката за сигурност на малката страна с тестване на казуса с Р Македония и влиянието на албанския етнос върху политиката ѝ.
4. Детайлно описание, анализ и оценка на конкретните социално-политически и икономически процеси в Р Македония във връзка с влиянието на “албанския фактор” и конкретните въздействия на последния върху интеграцията на страната и Западните Балкани в НАТО и ЕС.
5. Научна новост е описанието и критичните оценки на взаимодействието между центровете на сила в сегашните международни отношения и албанската общност в Р Македония.
6. Възможните варианти на проявление на “албанския фактор” и вероятните последици от това за региона и за Р България.

На основата на постигнатите резултати от изследването авторът прави препоръки за по-нататъшната политика на Р България по разглежданите в дисертацията въпроси.

Потвърждавам основателността на тези приноси, които авторът посочва на с. 7 от Автореферата.

През последните години Петьо Вълков съумя да апробира своите идеи на многобройни национални и на международни научни форуми у нас и в чужбина, както и пред широката научна аудитория в България и извън страната чрез далеч надхвърлящите изискуемия за един дисертант брой и качество на публикации в списания и научни сборници, които са приложени към цялостната документация. Оценките за тях от научната колегия, както и от български дипломати са много позитивни, включително на експерти от Министерството на външните работи на Република България.

Докторант Вълков предлага един задълбочен, много информативен и теоретично обосноваван труд, който носи потенциал да служи като аналитичен модел за изследване на влиянието на малцинствени фактори на териториите на други държави от Западните Балкани, както и по отношение на други “малки страни” в различни региони на света, в които съществуват подобни на албанците в Р Македония малцинствени общности. Теоретичната рамка на “регионалната общност за сигурност” в комбинация с концептуалната рамка на теорията за поляритета в международните отношения, ролята на политиката на сигурност на малката страна и на центровете на сила, както и познавателните възможности на възгледите за “етнополитическата мобилизация” получават своята оригинална интерпретация в дисертационния труд на докторант Петьо

Вълков. Това считам за един от съществените теоретични приноси на докторския труд.

Докторантът е постигнал своите изследователски цели, формулирани в дисертацията и в Автореферата. Заявената на с 7. на дисертационния труд теза е доказана както чрез посочените от автора аргументи, чрез научните приноси на изследването, така и чрез обосноваването практически резултати, потвърдени от дипломати, работещи в същата област.

В заключение давам своята положителна оценка на дисертацията на Петьо Георгиев Вълков с оглед присъждането му на образователната и научна степен «доктор» по професионално направление 3.3. «Политически науки» (Международни отношения).

13. 02. 2019 г.

ПОДПИС: .....

(проф. д-р Пламен Пантев)